

Δημήτρης Στεφανάκης

«Τίποτε δεν αλλάζει
αν δεν το αποφασίσει ο μέσος άνθρωπος»

Υπογράψατε ένα οδοιπορικό της μνήμης στην εποχή που νομίζαμε πως θα αλλάζαμε τον κόσμο, όπως σπειρώνετε στο τελευταίο σας βιβλίο.

Η μια εποχή παρανοεί την άλλη, όπως λέει ο Βιτγκενστάιν. Τη δεκαετία του '70 οραματίζομασταν το σήμερα με τελείως διαφορετικούς τρόπους. Οι μάς, δεν είναι ότι διαψευστήκαμε αλλά, για να συμπληρώσω τη σήμη του γερμανού φιλοσόφου, η δική μας εποχή, ασήμαντη όπως είναι, παρανοεί όλες όσες προηγήθηκαν με το δικό της ποστό τρόπο. Κοντολογίς, ο κόσμος δεν αλλάζει. Δεν τον αλλάζει η τέχνη, όσο μεγάλη κι αν είναι. Δεν τον αλλάζουν κάποιοι άνθρωποι, όσο σηματικοί κι αν αποδεικνύνται. Τίποτε δεν αλλάζει αν δεν το αποφασίσει ο μέσος άνθρωπος.

Πώς ο λογοτεχνία σου αλλάζει τη ζωή;

Η λογοτεχνία μεταφέρει κατά κύριο λόγο το μικρόβιο της αμφιβολίας. Τίποτε δεν είναι όπως φαίνεται κι αυτό αποτελεί μια τρομακτική ειρωνεία, που έρχεται να ανατρέψει τις αντιλήψεις μας και να σαρώσει τις φενδασθήσεις μας. Το πλατύ αναγνωστικό κοινό, στην ουσία, αποστρέφεται τη μεγάλη λογοτεχνία, γιατί την αντιλαμβάνεται ως απειλή για τη μακριά άγνοιά του. Μόνο δύο μπαίνουν στην περιπέτεια της αυτοαμφιβολίας ευεργετούνται και εξελίσσονται, ανακαλύπτουν τη σημασία της αισθητικής και της ομορφιάς σε αυτό τον κόσμο.

Η αναθεωρημένη εκδοχή του μυθιστορήματός σας «Λέγε με Καΐρο» δίνει ουσιαστικά την εντύπωση καινούργιου βιβλίου.

Χρειάστηκαν περισσότεροι από τρεις μήνες για να ανοίξω την κερκόπορτα του χρόνου και να παραβιάσω τα τείχη

που υψώνει ένα τυπωμένο βιβλίο ακόμα και στον δημιουργό του. Στο «Συλλαβίζοντας το καλοκαίρι» εμμέσως πλην σαφών ισχυρίζομαι ότι κάθε έργο είναι παιδί της εποχής του. Εντόπισα, ωστόσο, ασυγχώρητες αβλεψίες και προβλήματα στην πρώτη εκδόση του «Λέγε με Καΐρο» και θεώρησα πως ήταν κρίμα για αυτό το τόσο τρυφερό και εξαιμολογητικό μυθιστόρημα. Αποφάσισα, λοιπόν, να επιστρέψω στην αιμόσφαιρα των παιδικών μου χρόνων και να ξαναζήσω από την αρχή τη συγγραφή του.

Πώς οραματίζεστε την αλλαγή στην Ελλάδα και στην Ευρώπη;

«Αν έχουμε ακόμα ελπίδα, τη χρωστάμε σ' εκείνους που δεν έχουν καμιά», αναφέρει κάπου ο Μπένγιαν Λικαίος, θαρρώ. Τα τελευταία χρόνια επιστρέψαμε σ' έναν πολιτικό μεσαίονα. Ό, τι από την Ιστορία είχαμε εξορκίσει, επανήλθε δριμύτερο και μας κατατυρανά. Οι ανάληγτοι θεμοί, οι νέοι ηγέτες και οι ανεπάγγελτοι συνδικαλιστές πρωταγωνιστούν στον εφιάλτη ενός ονείρου, από το οποίο πρέπει να ξυπνήσουμε το συντομότερο.

Ποιο βραβείο-τιμητική διάκριση κατέκει ξεχωριστή θέση στην καρδιά σας και για ποι βιβλίο σας;

Θα θυμάμαι πάντα εκείνη την συννεφιασμένη παροινή μέρα του Ιουνίου του 2011, όταν μου δόθηκε το Prix Méditerranée Etranger στο κατάμεστο μέντρο Marigny της Γαλλικής Δημοκρατίας. Δεν ζει κανείς κάθε μέρα τέτοιες στιγμές. Από την άλλη, το διεθνές Βραβείο Καΐρο με γύρισε στην Αλεξανδρεία και στο Κάιρο και στη συγκέντη της γραφής του μυθιστορήματος «Μέρες Αλεξανδρείας». Ο τίτλος του Ιππότη Γραμμάτων και Τεχνών ήταν μια ακόμα σημαντική στιγμή, που την μοιράστηκα με τους δικούς μου ανθρώπους εδώ, στην Αθήνα. □

«Ο κόσμος δεν αλλάζει. Δεν τον αλλάζει η τέχνη, όσο μεγάλη κι αν είναι. Δεν τον αλλάζουν κάποιοι άνθρωποι, όσο σημαντικοί κι αν αποδεικνύνται. Τίποτε δεν αλλάζει αν δεν το αποφασίσει ο μέσος άνθρωπος», λέει στο Hot Doc ο Δημήτρης Στεφανάκης, ο πολυβραβευμένος συγγραφέας που ήδη έκει στις αποσκευές του το Διεθνές Βραβείο Καΐρου 2011 και το Prix Méditerranée Etranger 2011. Χώρια τα διάσημα του Ιππότη Τάγματος των Γραμμάτων και Τεχνών...

**Από τη Δύρη
Αθανασοπόδου**